

Vysoké škola: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav estetiky

Jméno: Kateřina Jeníková

Obor: Estetika

Recenzent bakalářské práce: prof. PhDr. Aleš Haman, DrSc.

Název práce: Současná recepce eseje „O standardu vkusu“ Davida Huma

Posudek bakalářské práce Kateřiny Jeníkové Současná recepce eseje O normě vkusu Davida Huma

Téma bakalářské práce Kateřiny Jeníkové se na první pohled vyznačuje nesnadností, kterou přináší zaměření na konkrétní práci a názory anglického osvícenského filosofa, jehož dílo v poslední době nabývá na přitažlivosti pro současné estetiky. Autorka zvolila ovšem řešení, jaké jí do značné míry usnadnilo možnost s daným tématem se vyrovnat.

Zvolila totiž postup „výkladový“, při němž jí nešlo tolik o problematiku, jakou pro dnešní estetiku otvírají vlastní Humeovy názory, nýbrž snažila se podat jakýsi obraz doby a filosofovy osobnosti a na tomto pozadí pak načrtnout stručně konfrontaci dvou názorů současných anglických estetiků, Shelleye a Wieanda.

Poměrně úspěšně se zhostila úkolu podat stručný obraz skotských a anglických kulturních poměrů v 18. století, kde poukázala mimo jiné na rozdílné zaměření skotského a anglického kulturního prostředí, zejména ve vztahu ke kontinentálnímu kulturnímu světu (pozitivní skotský zájem a Francii oproti britskému vztahu určenému spíše politickou a ekonomickou rivalitou).

Rovněž nástin filosofova života a díla, jenž ovšem nepřekročil rámec slovníkového hesla, lze považovat za přiměřený danému úkolu. Škoda, že autorka nevěnovala více pozornosti vztahu skotského filosofa k francouzskému racionalismu ztělesněnému Descartesem, na jehož stopy nepochybně narazil v jezuitské koleji La Fleche, kde Hume pobýval ve třicátých letech 18. století. Rovněž pasáž věnovaná filosofickým názorům Humeovým by zasloužila poněkud širší rozvedení, zejména co se týče zasazení do dobového filosofického kontextu. Autorka se sice zmiňuje o některých Humeových současnících a vrstevnících (Shaftesbury, Burke, Hutcheson aj.), ale přece jen bylo možné aspoň se pokusit o širší charakteristiku názorového ovzduší, do něhož Hume vstupoval a jež ovlivnil vzhledem k problematice, která se stala tématem její práce.

Podobnou výtku lze adresovat i vzhledem ke kapitole, v níž se autorka zabývá vlastním Humeovým pojednáním, jehož některé závěry nalézají ohlas i dnes. Podala sice vcelku odpovídající interpretaci či spíše charakteristiku filosofových názorů na normu neboli standard vkusu – za pozitivum práce je třeba označit rozlišení dvojí povahy vkusu u Humea – na jedné straně vkus založený na znalosti pravidel umění, na druhé straně vkus jako záležitost kompetentního soudu. Postrádám tu širší povědomí o problematice estetické normy nemluvě o souvislosti této problematiky s otázkami etickými.

Závěrečná část práce je věnována polemice dvou současných anglických estetiků o povaze Humeova pojetí vkusu. Autorka správně charakterizuje stanoviska obou diskutujících, ale opět se tu u ní projevuje sklon k popisnosti místo náznaku pokusu o analýzu, která by problematiku současné recepce Humeových názorů uvedla do souvislosti se soudobými trendy v estetickém myšlení (například s tendencemi převádět otázky estetického soudu na problematiku rétorické přesvědčivosti, což v konečném důsledku může vést až k institucionálnímu pojetí estetika (přitom mezi komentátory Humeových názorů jmenuje například i G. Dickieho) nebo naopak hledání objektivních pravidel umění, jež nabývá povahy hledání podmínek, za jakých lze o umění mluvit, jak se s tím setkáváme na příklad u

N. Goodmana nebo z jiného pohledu u stoupence objektivitě uměleckých kvalit M. Beardsleye). Uznávám, že to jsou otázky, k jejichž řešení autorka nemohla být vybavena, ale jejichž položení jí nemuselo být nedostupné.

Ke kladům práce je třeba přičíst poměrně kultivovaný styl, jakým je psána, i když se ani zde neubráníla některým frazeologickým klišé (nelze například napsat, že k něčemu došlo „díky nedostatkům“ – tu by bylo vhodnější použít výraz „vlivem nedostatků“, str. 8; za pouhý překlep považuji hrubou chybu na str. 38: „Wieandovi názory“). Práce prokazuje poctivou snahu vyrovnat se s daným tématem (k pozitivům patří i četba estetických studií v anglickém originálu) v přehledném a věcném pojednání i snaha shrnout získané poznatky v závěrečném souhrnu. Celkově uznávám práci za schopnou stát se součástí závěrečné bakalářské zkoušky s hodnocením **„dobře“**.

V Praze 20. 8. 2009

A handwritten signature in blue ink, reading "Aleš Haman". The signature is written in a cursive, flowing style.

Prof. Dr. Aleš Haman, DrSc.